

Nr 1.

Ankom till riksdagens kansli den 5 februari 1924 kl. $\frac{1}{2}$ 10 f. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad utbildningstid för värnpliktiga av 1924 års klass m. m.

Genom en den 2 januari 1924 dagtecknad proposition, nr 13, vilken hänvisats till lagutskott och behandlats av andra lagutskottet, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av i statsrådet över försvarsärenden fört protokoll, föreslagit riksdagen att antaga följande förslag till

1:o.

Lag om ändrad utbildningstid för värnpliktiga av 1924 års klass.

Härigenom förordnas att, utan hinder av vad gällande värnpliktslag därom stadgar, utbildningstiden för värnpliktiga av 1924 års klass skall vara bestämd som följer:

§ 1.

Vapenföra värnpliktiga av 1924 års klass, med undantag av dem, som omnämnas i § 27 mom. 1 B och C värnpliktslagen samt i § 2 denna lag, äro, sedan de blivit inskrivna, skyldiga att under fredstid för sin utbildning tjänstgöra det antal dagar, som nedan angives, nämligen:

a) vid *fotfolket* i sammanlagt 165 dagar, vilken tjänstgöring, på sätt Konungen närmare förordnar, skall fullgöras:

med en första tjänstgöring om 90 dagar, som tager sin början under första eller andra året, samt

med tre repetitions-(regements-)övningar, var och en om 25 dagar, före utgången av fjärde året;

b) vid *rytteriet, fältartilleriet, positionsartilleriet* samt *fästningsartilleriet å Karlsborg* i sammanlagt 225 dagar, vilken tjänstgöring, på sätt Konungen närmare förordnar, skall fullgöras:

med en första tjänstgöring om 155 dagar, som tager sin början under första eller andra året, samt

med en repetitions-(regements-)övning om 35 dagar under vart och ett av andra och tredje åren;

c) vid *fästningsartilleriet i Boden* och *fästningsingenjörtrupperna* i sammanlagt 225 dagar, vilken tjänstgöring, på sätt Konungen närmare förordnar, skall fullgöras:

Bihang till riksdagens protokoll 1924. 9 saml. 2 avd. 1 häft. (Nr 1—2.)

med en första tjänstgöring om 165 dagar, som tager sin början under första eller andra året, samt

med en repetitions-(regements-) övning om 30 dagar under vart och ett av tredje och fjärde åren;

d) vid *fältingenjör-* och *fälttelegraftrupperna* i sammanlagt 225 dagar, vilken tjänstgöring, på sätt Konungen närmare förordnar, skall fullgöras:

med en första tjänstgöring om 165 dagar, som tager sin början under första eller andra året, samt

med en repetitions-(regements-)övning om 30 dagar under vart och ett av andra och tredje åren;

e) vid *trängen* och *intendenturtrupperna* i sammanlagt 165 dagar, vilken tjänstgöring, på sätt Konungen närmare förordnar, skall fullgöras:

vid *trängen i egentlig trängtjänst* och *i sjukbärartjänst*:

med en första tjänstgöring om 90 dagar, som tager sin början under första eller andra året, samt

med tre repetitions-(regements-)övningar, var och en om 25 dagar, före utgången av fjärde eller femte året;

vid *trängen i egentlig sjukvårdstjänst*:

med en första tjänstgöring om 115 dagar, som tager sin början under första eller andra året, samt

med en repetitions-(regements-)övning om 25 dagar under vardera av andra och fjärde åren; samt

vid *intendenturtrupperna*:

med en första tjänstgöring om 140 dagar, som tager sin början under första eller andra året, samt

med en repetitions-(regements-)övning om 25 dagar under fjärde året;

f) vid *marinen* i sammanlagt 225 dagar, vilken tjänstgöring, på sätt Konungen närmare förordnar, skall fullgöras:

av de i *allmän tjänst*, *sjötjänst* eller *stationstjänst* inskrivna i en följd med början under första eller andra året, samt

av de i *kustartilleritjänst* inskrivna:

med en första tjänstgöring om 190 dagar, som tager sin början under första eller andra året, samt

med en repetitionsövning om 35 dagar under fjärde året.

§ 2.

Vapenföra värnpliktiga av 1924 års klass, som jämlikt bestämmelserna i § 26 mom. 2 och 3 värnpliktslagen vid fotfolket, trängen och intendenturtrupperna uttagits för utbildning till underbefäl eller fackmän, äro skyldiga att för sin utbildning tjänstgöra i sammanlagt 225 dagar, vilken tjänstgöring, på sätt Konungen närmare förordnar, skall fullgöras:

vid *fotfolket*:

med en första tjänstgöring om 150 dagar, som tager sin början under första eller andra året, samt

med tre repetitions-(regements-)övningar, var och en om 25 dagar, före utgången av fjärde året; samt

vid *trängen* och *intendenturtrupperna*:

med en första tjänstgöring om 150 dagar, som tager sin början under första eller andra året, samt

med tre repetitions-(regements-)övningar, var och en om 25 dagar, före utgången av fjärde eller femte året.

§ 3.

Oavsett vad ovan i §§ 1 och 2 stadgas angående utbildningstidens längd och fördelning, skall för vapenföra värnpliktiga, som påbörja första tjänstgöringen (tjänstgöring i en följd) under första året, denna ökas med 30 dagar.

§ 4.

Vapenföra värnpliktiga av 1924 års klass, som omnämnas i § 27 mom. 1 B och C värnpliktslagen, äro, sedan de blivit inskrivna, skyldiga att under fredstid för sin utbildning tjänstgöra det antal dagar, som nedan anges, nämligen:

a) vid *hären* i sammanlagt 330 dagar, vilken tjänstgöring, på sätt Konungen närmare förordnar, skall fullgöras:

med en första tjänstgöring om minst 295 dagar, som uppdelas på första och andra året, samt

med en repetitions-(regements-)övning under andra året;

b) vid *marinen* i 330 dagar, vilken tjänstgöring, på sätt Konungen närmare förordnar, skall fullgöras:

i annan tjänst än kustartilleritjänst i en följd med början under första året, samt

i kustartilleritjänst med en första tjänstgöring om 295 dagar, som tager sin början under första året, och med en repetitions-(regements-)övning om 35 dagar under tredje året.

§ 5.

Icke vapenföra värnpliktiga av 1924 års klass äro, sedan de blivit inskrivna, skyldiga att, på sätt Konungen närmare förordnar, under fredstid för sin utbildning tjänstgöra det antal dagar, som nedan anges, nämligen:

a) icke vapenföra, som omförmälas i § 27 mom. 2 A värnpliktslagen, i sammanlagt 165 dagar, vilken tjänstgöring skall fullgöras antingen i en följd med början under första eller andra året eller ock med en första och en andra tjänstgöring under de tre första åren, samt

b) icke vapenföra, som omförmälas i § 27 mom. 2 B och C värnpliktslagen, i 275 dagar i en följd med början under första eller andra året.

§ 6.

I den mån sådant finnes för utbildningsarbetets ändamålsenliga bedrivande samt erforderlig häst- och materielvård oundgängligen nödigt, må Konungen beordra erforderligt antal fotfolket tilldelade vapenföra värnpliktiga att vid härens specialvapen och marinen fullgöra dem enligt § 1 a) åliggande tjänstgöring med 195 dagar i en följd.

§ 7.

Därest, på sätt Konungen närmare förordnar, hemförlovning av värnpliktiga skall äga rum viss tid under pågående tjänstgöring, äger värnpliktig, som sådant åstundar, efter därom hos vederbörande militärmyndighet gjord framställning, kvarstanna i tjänstgöring intill utgången av den tjänstgöringsperiod, till vilken han inkallats.

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen, enligt därå meddelad uppgift, från trycket utkommit i Svensk författningssamling.

2:o.

Lag om befrielse för vissa värnpliktiga från skyldighet att fullgöra reservtruppövning.

Härigenom förordnas som följer:

Värnpliktiga av årsklassen 1915 vid fotfolket, fästningsartilleriet, fästningsingenjörtrupperna, trängen och intendenturtrupperna ävensom värnpliktiga av årsklassen 1919 vid rytteriet, fältartilleriet, positionsartilleriet samt fältingenjör- och fälttelegraftrupperna befrias från skyldighet att fullgöra dem jämlikt § 27 mom. 3 värnpliktslagen åliggande reservtruppövning.

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen, enligt därå meddelad uppgift, från trycket utkommit i Svensk författningssamling.

3:o.

Lag om befrielse för vissa värnpliktiga från skyldighet att delta i landstomsövning.

Härigenom förordnas som följer:

Värnpliktig, som jämlikt § 36 mom. 1 värnpliktslagen är skyldig att senast under år 1924 delta i landstomsövning, befrias från denna skyldighet.

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen, enligt därå meddelad uppgift, från trycket utkommit i Svensk författningssamling.

Beträffande de skäl, som ligga till grund för ifrågavarande förslag, tillåter sig utskottet hänvisa till propositionen.

Såsom i propositionen erinrats hava i avvaktan på resultatet av den förestående allmänna revisionen av vårt försvarsväsen av 1920, 1921, 1922 och 1923 års riksdagar antagits lagar om ändrad utbildningstid för värnpliktiga av respektive 1920, 1921, 1922 och 1923 års klasser, vilka lagar såväl sins emellan som i förhållande till nu föreslagna, motsvarande lag innehålla fullt överensstämmande bestämmelser om nedsättning i utbildningstiden. Av samma anledning ävensom av statsfinansiella skäl hava vid 1921, 1922 och 1923 års riksdagar, till möjliggörande av reservtrupp- och landstörmsövningars inställande under respektive år, antagits med ovan under 2:o och 3:o upptagna förslag fullt överensstämmande lagar, varigenom förordnats, att värnpliktiga, för vilka det ifrågavarande året var det sista för deltagande i reservtruppövning respektive landstörmsövning, befriades från skyldighet att fullgöra sådan övning.

Med erinran att, enligt vad som framgår av fjärde huvudtiteln i årets statsverksproposition, det förslag till ny värnpliktslag, som kommer att framläggas för innevarande riksdag, är avsett att träda i kraft först med 1925 års ingång, får utskottet, som vid prövning av de i propositionen innefattade förslagen icke funnit skäl till frångående av föregående riksdagars beslut rörande utbildningsförhållandena för de värnpliktiga under provisorietiden, hemställa

att riksdagen måtte för sin del antaga de vid Kungl. Maj:ts förevarande proposition fogade föreslagen till

1:o lag om ändrad utbildningstid för värnpliktiga av 1924 års klass,

2:o lag om befrielse för vissa värnpliktiga från skyldighet att fullgöra reservtruppövning, samt

3:o lag om befrielse för vissa värnpliktiga från skyldighet att delta i landstörmsövning.

Stockholm den 5 februari 1924.

På andra lagutskottets vägnar:

BROR PETRÉN.

Vid ärendets behandling hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Bror Petrén, Tjällgren**, *Sigfrid Hansson, Frändén, Wahl** och *von Stockenström*;

från andra kammaren: herrar *Magnusson* i Kalmar, *Hagman*, *Karlsson* i Gasabäck, *Magnusson* i Skövde, *Nilsson* i Vibberbo, *Svensson* i Skönsberg, *Johansson* i Sollefteå och *Sundling*.

*) Ej närvarande vid utlåtandets justering.